

Mgr. Denisa Macháčková

Pro svou závěrečnou práci jsem se rozhodla přeložit článek s názvem 100+ Ideas for Directed Sandtrays in Counseling. Důvod pro mě byl zřejmý – občas jsem jako začátečník v sandtray tápala, jaké svým klientům (t.č. pouze dětem) zadávat instrukce při stavění pískoviště. Jak píše sama autorka, cítím se jistěji, pokud se můžu opřít o určitou osnovu. Věřím, že nejsem jediná, proto doufám, že článek bude inspirací nejen pro mě, nýbrž i pro ostatní kolegy pracující metodou sandtray.

Článek v originální anglické verzi lze přečíst na tomto odkaze:

<https://instituteofchildpsychology.com/app/uploads/2021/06/sand-tray-prompts.pdf?srltid=AfmBOoplGv2dnyOi2ObIHlXbqYUg-Hxfhn6KVhfnXpd3I8Ole-agRkxJ>

Journal of Education and Human Development

March 2015, Vol. 4, No. 1, pp. 45-50

ISSN: 2334-296X (Print), 2334-2978 (Online)

Copyright © The Author(s). All Rights Reserved.

Published by American Research Institute for Policy Development

DOI: 10.15640/jehd.v4n1a6

URL: <http://dx.doi.org/10.15640/jehd.v4n1a6>

100+ nápadů pro řízené využití sandtray v poradenství

Marta Garrett

Abstrakt:

Tento článek vznikl z ročního projektu, v němž si autorka stanovila výzvu vytvářet každý den jedno pískoviště (sandtray) a o každém si vést deníkový záznam. Autorka uvádí více než 100 nápadů na řízené intervence s pískovištěm, aby podpořila tvořivost terapeutů pracujících s touto metodou. Tyto náměty mohou najít uplatnění i v jiných expresivních terapeutických postupech v poradenství.

Klíčová slova:

sandtray, podněty pro poradenství, supervize v poradenství

Terapeutická práce s pískovištěm (sandtray) spočívá v použití miniaturního pískoviště v prostředí poradenství. Technika práce s pískovištěm se v poradenství a terapii využívá již po několik desetiletí (např. Mitchell & Friedman, 1994; Weinrib, 1983). Ačkoli se zpočátku používala především jako forma terapie hrou u dětí (např. Homeyer & Morrison, 2008), v posledních letech nachází metoda sandtray stále častější uplatnění i u dospělých klientů (Garrett, 2013; Pearson & Wilson, 2001). Poradenské intervence využívající pískoviště jsou nyní oblíbené při práci s jednotlivci, páry, rodinami i skupinami napříč všemi věkovými kategoriemi (Carey, 1999; DeDomenico, 1995; Draper, Ritter & Willingham, 2003; Gil, 1994; Hunter, 1998; Lowenfeld, 2007; Turner, 2005). Standardizované pískoviště (o rozměrech přibližně 30 × 20 palců (cca 76 × 51 cm) a hloubce 4 palce (cca 10 cm)) je zčásti naplněno vlhkým nebo suchým pískem a klientovi je předkládáno spolu s různými drobnými předměty či hračkami, které slouží jako figurky představující objekty a osoby v klientově životě (Boik & Godwin, 2000; Homeyer & Sweeney, 2011).

Klienti jsou vyzváni, aby si v pískovišti hráli nebo v něm vytvářeli scény, které jsou následně s poradcem či terapeutem reflektovány/zpracovávány, podobně jako u jiných expresivních terapeutických metod (Amatruda & Helms-Simpson, 1997; Bradway & McCoard, 1997; Ryce-Menuhin, 1992). Klienti mohou být rovněž požádáni, aby si o svých výtvorech v pískovišti či o samotném prožitku práce v pískovišti vedli deník (Soneff, 2008).

Autorka, která působí jako poradkyně a pedagožka v oboru poradenství, se pustila do projektu vlastního profesního rozvoje, v jehož rámci si stanovila výzvu vytvořit každý den po dobu jednoho roku jednu scénu v pískovišti a zaznamenat si tuto zkušenost do deníku. Projekt byl zahájen s nadějí, že takto intenzivní čas strávený přemýšlením o pískovištích a jejich tvorbou pomůže budovat kreativitu a náměty pro intervence, které bude možné využít v budoucích poradenských sezeních, a pomůže lépe připravit studenty poradenství na jejich práci s klienty. Ačkoli z hlediska stylu mnoho terapeutů preferuje nedirektivní přístup při práci s pískovištěm nebo jiných poradenských intervencích (kdy nechávají na klientech, čemu se v sezení budou věnovat), může být užitečné mít připravené určité náměty, které poskytnou klientovi vodítko, pokud tápe. Navíc řada studentů nebo začínajících poradců se při zavádění nové metody cítí jistěji, pokud mají zpočátku k dispozici nějakou strukturu či osnovu.

Poskytnutí určitého směru může pomoci začínajícím poradcům cítit se sebejistěji při zapojování klienta do expresivní terapeutické intervence. Některé z následujících námětů pro práci s pískovištěm vzešly z názvů scén, které si autorka zaznamenávala v průběhu svého ročního sandtray projektu. Jiné vznikly na základě literatury nebo vyplynuly ze sandtray sezení vedených s klienty. Tento seznam má za cíl inspirovat terapeuty, kteří hledají nápady pro řízenou práci s pískovištěm. Níže uvedené kategorie nejsou míněny jako striktně ohraničené; mnoho námětů lze uplatnit napříč různými skupinami klientů.

Náměty pro pískoviště při práci s dospělými:

1. Vytvořte svůj svět / vytvořte pískoviště o svém životě (toto je standardní instrukce pro pískoviště).
2. Vytvořte pískoviště, které popisuje vaše přesvědčení, myšlenky nebo pocity ohledně _____.
3. Vytvořte pískoviště, které popisuje, jak se právě teď cítíte.
4. Vytvořte pískoviště o emoci _____ (doplňte).
5. Vytvořte scénu o tom, co vás v noci udržuje vzhůru.
6. Vytvořte pískoviště o výzvě, které jste ve svém životě čelili.
7. Vytvořte scénu, která popisuje váš vztah s ...
8. Vytvořte pískoviště, které ukazuje význam ... ve vašem životě.
9. Postavte scénu, která zachycuje období ve vašem životě, kdy ...
10. Vytvořte pískoviště o rozhodnutí, které jste učinili ...
11. Vytvořte pískoviště, které ukazuje, co to znamená být (dobrou) manželkou, manželem, matkou, otcem, synem, dcerou atd. (tento námět lze použít i s pracovními pozicemi).
12. Jak/kde vidíte sami sebe/svůj život za 5 let? 10 let? (viz Bykofsky, 1990, pro podobné náměty generované z deníkových zápisů).
13. Vytvořte pískoviště, které znázorňuje vaši cestu/dráhu ...
14. Zkuste vyřešit svůj problém v pískovišti (např. prozkoumejte více stránek problému ve 2 samostatných pískovištích nebo z různých stran téhož pískoviště).
15. Vytvořte scénu o tom, jak by vypadal váš život bez _____ (varianta "zázračné otázky" používané v terapii orientované na řešení).
16. Vytvořte rodokmen (např. se zaměřením na charakteristiky členů a/nebo vztahy;

použijte pouze zvířata, potraviny, hudební nástroje nebo jinou kategorii, která pro vás má osobní význam).

17. Znovu vytvořte výjev nebo vzpomínku ze své minulosti, případně nějakou konkrétní scénu, která je pro vás zajímavá.
18. Vytvořte scénu o tom, kam byste chtěli jet, kdybyste si tento týden mohli vzít dovolenou.
19. Vytvořte pískoviště, které popisuje váš současný domov / situaci v bydlení.
20. Vytvořte pískoviště, které popisuje váš ideální domov / situaci v bydlení.
21. Vytvořte pískoviště, které ukazuje, v čem jste podobní (nebo odlišní) od _____.
22. Vytvořte pískoviště o své pracovní situaci / svém nadřízeném / své kanceláři / pracovním prostoru.
23. Vytvořte pískoviště o své ideální práci.
24. Vytvořte pískoviště o své nejšťastnější / nejsmutnější vzpomínce z dětství.
25. Vytvořte pískoviště o své nejšťastnější / nejsmutnější vzpomínce z dospělosti.
26. Jaký je první obraz, který vám vytane na mysl? Rozvíňte tento obraz v pískovišti.
27. Vytvořte pískoviště, které ukazuje, co očekáváte od svého současného / budoucího vztahu.
28. Vytvořte pískoviště ukazující cíle, které máte pro každé ze svých dětí.
29. Jak si myslíte, že vás vidí vaše děti / partner / partnerka?
30. Jak by vypadal dokonalý pracovník / zaměstnanec?
31. Vytvořte scénu o první věci, kterou byste na sobě nebo svém životě změnili, kdybyste měli kouzelnou hůlku / magické schopnosti.
32. Vytvořte scénu, jak by se váš život lišil, kdybyste vyhráli v loterii.
33. Vytvořte pískoviště, abyste mi představili někoho, koho jste ve svém životě ztratili.
34. Vytvořte pískoviště o snu, který se vám zdál.
35. Vytvořte scénu z vašeho okolí či města. (Tento námět lze využít také při práci se skupinou pro posílení komunikace, týmové spolupráce nebo navázání dobrého vztahu uvnitř skupiny. Skupiny je také možno nechat soutěžit: mohou hádat, jaké místo jednotlivé scény znázorňují, a vybrat, která z nich je nejvýstižnější.).
36. Pomocí pískoviště ukažte, jak byste navrhli svou zahradu nebo dvůr (kdybyste měli neomezený čas, prostředky nebo zahradnické dovednosti).
37. Vytvořte pískoviště, které ukazuje, co vidíte, když se podíváte do zrcadla / co si myslíte, že vidí ostatní, když se na vás dívají.

Náměty pro pískoviště při práci s páry:

38. Vytvořte scénu o tom, jak jste se seznámili.
39. Vytvořte scénu o vaší nejsilnější společné vzpomínce jako páru.
40. Vytvořte scénu o tom, jak vidíte váš vztah za 5 nebo 10 let.
41. Vytvořte scénu domu, který byste si chtěli společně koupit.
42. Vytvořte rodokmen, který propojuje obě vaše původní rodiny (s použitím zvířat nebo jiné kategorie miniatur, která je pro vás a vašeho partnera významná).
43. Vytvořte scénu, která popisuje, jak spolu jako pár komunikujete.
44. Vytvořte pískoviště, které popisuje, co pro váš vztah / manželství znamená ... (např. důvěra, láska, závazek atd.).
45. Vytvořte scénu z města, ve kterém jste vyrůstali (nebo z domu, ve kterém jste vyrůstali), a poté proved'te partnera prohlídkou.
46. Spolupracujte na scéně, která ukazuje, co byste dělali, kdybyste vyhráli v loterii (opět jde o příklad "zázračné otázky").
47. Vytvořte individuální pískoviště o tom, co vás na vašem partnerovi / partnerce přitahovalo.
48. Vytvořte individuální pískoviště o tom, jak tento vztah změnil každého z vás jako jednotlivce.
49. Vytvořte dvě scény (každý z vás jednu) na téma ____, a poté, co si tyto scény navzájem popíšete, společně vytvořte třetí scénu, která propojí prvky, jež každý z vás považoval ve své individuální scéně za zásadní (např. kde byste chtěli být jako pár/rodina za 5 let, nebo jakýkoli jiný řízený námět).

Náměty pro pískoviště při práci s dětmi a dospívajícími:

50. Vytvoř scénu v pískovišti s použitím figurek pouze jedné vybrané barvy.
51. Vytvoř scénu znázorňující rozvod ve vaší rodině.
52. Vytvoř pískoviště o rodině, jakou bys chtěl(a) mít.
53. Vytvoř scénu o svém novém bráškově / sestřičce.
54. Vytvoř pískoviště, které znázorňuje tvůj (běžný) den ve škole.
55. Jak by vypadal tvůj život, kdybys nemusel(a) dodržovat pravidla rodičů?
56. Jak by vypadal tvůj život, kdybys nemusel(a) chodit do školy?

57. Udělej obrázek se všemi svými oblíbenými věcmi.
58. Udělej obrázek budoucnosti.
59. Udělej obrázek svého života.
60. Udělej obrázek včerejška.
61. Vytvoř scénu ze své oblíbené knihy nebo filmu.
62. Udělej obrázek svého domu / pokoje.
63. Udělej obrázek toho, co nejraději děláš společně se svým psem (kočkou nebo jiným mazlíčkem).
64. Udělej pískoviště o domácím mazlíčkovi, kterého bys chtěl mít.
65. Udělej pískoviště o svém nejlepším příteli / oblíbeném sourozenci.
66. Udělej scénu smyšleného příběhu, který se odehrál dávno, v daleké, předaleké zemi...
67. Udělej scénu své rodiny při společné činnosti (podobně jako zadání kinetické kresby rodiny).
68. Udělej obrázek nejšťastnějšího dne nebo události, kterou si pamatuješ.
69. Udělej pískoviště o tom, co bys dělal(a), kdybys měl jeden „volný“ den, který bys mohl(a) strávit se svým oblíbeným rodičem.
70. Vytvoř scénu s tebou a tvou chůvou (nebo jinou pečující osobou) a tím, co spolu děláte.
71. Udělej pískoviště, které znázorňuje, jaké 3 věci by sis přál(a), kdybys měl(a) džina, který by ti splnil tři přání.
72. Vytvoř scénu, která zdůrazňuje... (přání).
73. Udělej pískoviště, které ukazuje věci, které chceš dělat / budeš moci dělat, až budeš oficiálně dospělý / dospělá.
74. (Dospívající) Vytvoř scénu, která znázorňuje všechny vlastnosti tvého ideálního partnera (ať už kluka, nebo holky).

Náměty pro pískoviště při práci s příslušníky armády a jejich rodinami:

75. Vytvořte scénu dne, kdy se máma / táta vrátí domů (z nasazení / mise).
76. Ukaž mi, jak vypadá život, když je máma (nebo táta) pryč na misi.
77. Udělej obrázek / scénu svého oblíbeného domu / místa, kde jsi žil(a).
78. Ukaž mi život ve tvé nové škole v porovnání se starou školou.
79. Jak by vypadal tvůj život, kdyby máma / táta nebyl(a) v armádě?
80. Vytvoř obrázek sebe spolu se všemi svými kamarády a členy rodiny, přičemž k

znázornění kamarádů a rodiny použij zvířata.

81. Vytvořte sérii scén znázorňujících všechna místa, kde vaše dítě žilo, a jak se jeho život s každým stěhováním proměnil.
82. Kde vidíte svou vojenskou kariéru za 5 let?
83. Postavte scénu týkající se vašich obav nebo snů spojených s vaším příštím působištěm (případně s příštím působištěm vašeho manžela / vaší manželky nebo rodiče).
84. Vytvořte scénu o nejlepším nebo nejhorším místě, kde jste kdy žili nebo pracovali.
85. Vytvořte pískoviště, které popisuje vaše pocity z vaší poslední mise nebo z vaší příští mise (případně z mise vašeho manžela / vaší manželky).
86. Co pro vás znamená být nejlepším vojákem / příslušníkem námořní pěchoty / letcem / námořníkem nebo partnerem / partnerkou vojáka?
87. Vytvořte scénu, která ukazuje, čeho jste se vzdali, abyste mohli sloužit v armádě (případně čeho jste se vzdali v zájmu kariéry rodinného příslušníka v armádě).
88. Vytvořte scénu, která popisuje, jaké to bylo vyrůstat v rodině vojáka.

Náměty pro pískoviště při práci s náboženskou/spirituální tematikou:

89. Vytvořte pískoviště, které popisuje vaši duchovní cestu / dráhu (v dětství, dosavadním životě, s výhledem do budoucnosti atd.).
90. Vytvořte pískoviště, které popisuje vaše přesvědčení o Bohu / vyšší moci.
91. Vytvořte pískoviště, které ukazuje vaše přesvědčení o smrti.
92. Vytvořte pískoviště o pokušeních nebo výzvách, kterým jste ve svém životě čelili.
93. Vytvořte scénu popisující váš vztah s Bohem (vaší církví, církevnímu společenství, vyšší mocí atd.).
94. Vytvořte pískoviště, které ukazuje význam modlitby ve vašem životě.
95. Vytvořte scénu popisující okamžik ve vašem životě, kdy jste věděli, že Bůh je s vámi (nebo kdy jste cítili, že vás opustil).
96. Vytvořte pískoviště o okamžiku, kdy jste zpochybňovali Boží plán pro váš život.
97. Vytvořte scénu popisující okamžik, kdy vaše náboženské přesvědčení ovlivnilo (nebo neovlivnilo) vaše rozhodnutí.
98. Vytvořte scénu o svém křtu nebo o tom, co pro vás znamená.
99. Vytvořte scénu o vlivu Boha ve vašem manželství.
100. Vytvořte scénu, která ukazuje tři věci, pro které byste chtěli být po smrti zapamatováni (podobně jako námět na epitaf používaný při psaní deníku).

Náměty pro pískoviště při práci se staršími dospělými:

101. Vytvořte pískoviště, které popisuje hlavní lekce, jež jste se v životě naučili.
102. Vytvořte pískoviště o dovednostech, znalostech nebo vhladech, které jste získali a které vás překvapily.
103. Vytvořte pískoviště o svém největším úspěchu, kterého jste dosud dosáhli.
104. Vytvořte pískoviště o něčem, co byste udělali jinak, kdybyste měli příležitost.
105. Vytvořte pískoviště o něčem, co vás činí hrdými (nebo doplňte jinou vhodnou emoci).
106. Vytvořte pískoviště o věcech, za které jste ve svém životě nejvíce vděční.
107. Vytvořte pískoviště o něčem, co byste udělali jinak, kdybyste měli příležitost (tj. něco, čeho ve svém životě litujete).
108. Vytvořte scénu o tom, co se ve vašem životě změnilo za poslední rok (anebo od doby velké změny, jako bylo např. přestěhování do domu s pečovatelskou službou apod.).
109. Vytvořte pískoviště o tom, jak byste chtěli, aby váš život vypadal touto dobou příští rok.

Náměty pro pískoviště při supervizi:

110. Věnujte pět minut vytvoření malé scény nebo si jen hrajte v pískovišti, než dnes začneme.
111. Toto bylo náročné supervizní sezení – co kdybyste si vzal(a) posledních deset minut našeho času a vytvořil(a) scénu, která vám pomůže uvolnit se, než se vrátíte zpět do práce.
112. Vyberte přibližně 5 předmětů, které ukazují, co byste dělali, kdybyste dnes měli úplně volnou hodinu bez jakýchkoli termínů, které vám visí nad hlavou.
113. Vytvořte scénu znázorňující váš současný pohled na to, kde se nyní váš klient nachází. Proberte tuto scénu společně v rámci supervize. Scénu si vyfotografujte pro pozdější využití (nebo jako referenci, pokud máte k dispozici jen jedno pískoviště, anebo pokud je situace klienta natolik komplexní, že tento proces může trvat několik supervizních setkání). Nyní vytvořte scénu znázorňující, jak bude vypadat situace klienta, až bude jeho problém vyřešen. Proberte zjevné rozdíly mezi oběma scénami.

Jak podle vás může klient postoupit od této první scény (nyní) k této scéně druhé (řešení)?

114. Vytvořte pískoviště, které ukazuje, kde se nacházíte na cestě k dosažení svých profesních cílů.
115. Vytvořte pískoviště, které mi pomůže porozumět vaší teorii změny.
116. Vytvořte pískoviště ukazující vaši cestu k tomu stát se terapeutem.
117. Vytvořte pískoviště, které ukazuje, jakým terapeutem chcete být.
118. Vytvořte pískoviště, které představuje 3 věci, jež si chcete z této supervize odnést.
119. Vytvořte pískoviště s 5-10 předměty, které mi pomohou vás poznat na profesní úrovni.
120. Vytvořte pískoviště, které ukazuje, jak si myslíte, že vás klient vidí. Nebo vytvořte pískoviště, které ukazuje, jak byste chtěli, aby vás klient viděl.
121. Vytvořte pískoviště, které ukazuje, jak vidíte náš supervizní vztah.
122. Vytvořte pískoviště o tom, jak by se váš život lišil, kdybyste již měli profesionální licenci.
123. Vytvořte pískoviště o tom, jak vám mohu v tomto supervizním procesu pomoci.
124. Vytvořte pískoviště o vlastnostech, o nichž si myslíte, že z vás udělají lepšího poradce / terapeuta.
125. Vytvořte pískoviště o tom, jak pomáháte svému klientovi. Nebo vyberte tři až pět předmětů, které ukazují pokrok, jehož jste již s tímto klientem dosáhli.
126. Vytvořte pískoviště o tom, jak svému klientovi nedokážete pomoci.
127. Vytvořte pískoviště o konkrétní intervenci, kterou jste použili u svého klienta, a o tom, jak ji klient přijal.
128. Vytvořte scénu, která ukazuje, jak očekáváte, že tento klient bude posouvat vaše hranice.
129. Vytvořte pískoviště o svém cíli (cílech) pro práci s tímto klientem a o potenciálních překážkách, které v tomto procesu vidíte.
130. Vytvořte scénu ukazující jiné způsoby, jak byste mohli dosáhnout téhož terapeutického cíle.
131. Vyberte 3 až 5 předmětů, které znázorňují silné stránky, jež jste si doposud jako terapeut vybudovali.
132. Vytvořte scénu světa vašeho klienta. Poté přidejte figurku, která ukáže, jak do tohoto světa zapadáte vy.
133. Vytvořte scénu znázorňující klientův problém či zakázku. V samostatné scéně poté

- vytvořte co nejvíce možných řešení tohoto problému (Lahad, 2000).
134. Vytvořte pískoviště o tom, co tohoto klienta brzdí nebo co brzdí vás jako jeho terapeuta (Lahad, 2000).
 135. Vytvořte pískoviště, které ukazuje různé emoce, jež tento klient prožívá (Lahad, 2000).
 136. Vytvořte pro svého klienta genogram, sociogram nebo mapu rodiny (Gil, 1994).
 137. Vytvořte mapu rodiny s použitím pouze jedné kategorie figurek (např. figurek souvisejících s návykovým chováním pro klienty, kteří mají silnou rodinnou anamnézu závislosti; Gil, 1994).
 138. Pomocí figurek popište vztahy mezi klíčovými členy klientovy rodiny (Gil, 1994).
 139. Vytvořte pískoviště emoce, která stála za tím, co klient v tomto sezení popisoval.
 140. Znovu vytvořte v pískovišti to, o čem klient v tomto sezení mluvil, a oživte scénu dialogem uvnitř pískoviště (propůjčte hlas různým částem scény či zúčastněným stranám terapie).
 141. Zadávejte specifická nebo řízená pískoviště mimo supervizní sezení, abyste podpořili hluboké přemýšlení o případu nebo profesní růst či rozvoj. Toto se označuje jako práce "odezvy" (response work) a je běžná ve světě arteterapie (Fish, 2008).
 142. Znovu vytvořte pískoviště o konkrétním okamžiku nebo zlomovém bodu ve vašem sezení.
 143. Vytvořte pískoviště o svém přání pro tohoto klienta.
 144. Vytvořte scénu o tom, koho vám tento klient připomíná.
 145. Zadejte vedení deníku – písemného nebo vizuálního jako návaznost na klientova pískoviště nebo pískoviště vytvořená v supervizi (nebo o tématech souvisejících se supervizí (Kiello, 1991)).
 146. Vytvořte pískoviště o skryté symbolice nebo kulturních aspektech z pískoviště vašeho klienta.
 147. Na tuto stranu pískoviště vytvořte scénu o tom, co by tato figurka mohla znamenat pro vás; na tuto stranu vytvořte scénu o tom, co by mohla znamenat pro vašeho klienta.
 148. Vyberte 3 až 5 předmětů, které vypovídají o jedinečné rodinné kultuře vašeho klienta.
 149. Vyberte 3 až 5 předmětů, které vypovídají o kulturním pozadí vašeho klienta, a 3 až 5 předmětů, které vypovídají o vašem kulturním pozadí. Vytvořte pískoviště, které ukazuje, jak se tyto světy ovlivňují.

Reference:

- Amatruda, K., & Helms-Simpson, P. (1997). *Sandplay, the sacred healing: A guide to symbolic process*. Taos, NM: Trance Sand Dance Press.
- Boik, B. L., & Godwin, E. A. (2000). *Sandplay therapy a step-by-step manual*. New York, NY: Norton.
- Bradway, K., & McCoard, B. (1997). *Sandplay – silent workshop of the psyche*. New York, NY: Routledge.
- Bykofsky, S. (1990). Me five years from now. *The life-planning book you write yourself*. NY: Warner Books.
- Carey, L. (1999). *Sandplay therapy with children and families*. New Jersey, NJ: Aronson.
- Deaver, S. & Shiftlett, C. (2011). Art-based supervision techniques. *The clinical supervisor*, 30:2, 257-276.
- DeDomenico, G. S. (1995). *Sandtray world play: A comprehensive guide to the use of the sand tray in psychotherapeutic and transformational settings*. Oakland, CA: Vision Quest.
- Draper, K., Ritter, K.B., & Willingham, E. U. (2003). Sandtray counseling group counseling with adolescents. *Journal for Specialists in Group Work*.
- Fish, B. (2008). Formative evaluation research of art-base supervision in art therapy training. *Art therapy*, 25, 70-77.
- Garrett, M. (2013). Beyond play therapy: Using sandtray as an expressive arts intervention in counseling adult clients. *Asia Pacific Journal of Counselling and Psychotherapy*. doi:10.1080/21507686.2013.864319
- Gil, E. (1994). *Play in family therapy*. New York: Guilford.
- Homeyer, L. E., & Morrison, M. (2008). Play as therapy. *American Journal of Play*, 1(2), 210-228.
- Homeyer, L. E., & Sweeney, D. S. (2011). *Sandtray: A practical manual* (2nd ed.). New York: Routledge.
- Ishiyama, F. (1988). A model of visual case processing using metaphors and drawings. *Counselor education and supervision*, 28, 153-161.
- Kielo, J. (1991). Art therapists' countertransference and post-session therapy imagery. *Art therapy*, 8(2), 14-19.

- Lahad, M. (2000). *Creative supervision: The use of expressive arts methods in supervision and self-supervision*. London: Kingsley.
- Lowenfeld, M. (2007). Understanding children's sandplay. *Lowenfeld's world technique*. London, UK: Dr. Margaret.
- Lowenfeld Trust. Ryce-Menuhin, J. (1992). *Jungian sandplay: The wonderful therapy*. New York, NY: Routledge.